

Referanser: KR 21/13, NFG 26/13, NFG 09/14, BM 21/14, KR 60/14, KM 12/90, KM 20/91, BM 24/91, KR 46/91 NFG 6/18, NFG 13/18, NFG 18/18, NFG 24/18 og KR 12/19, KR 26/19, BM 26/19, KR 51/19, BM 40/19 og KR 70/19, KM 05/20 og BM 3/21, KR 56/21, KR 82/21

Arkivsak: 20/04859-18

Saksdokumenter:

KM 23.1/21 Sammenstilling av liturgi 2021-2022 bokmål

KM 23.2/21 Sammenstilling av liturgi 2021-2022 nynorsk

Konfirmasjonstidens gudstjenester

Sammendrag

Saken omfatter konfirmasjonstidens innledende og avsluttende gudstjeneste. Det som per i dag kalles samtalegudstjenesten, omfattes ikke her. Denne gjennomføres etter lokal tradisjon og opplegg og er hjemlet i alminnelige bestemmelser.

Det som skal vedtas, er:

- Nye forbønner for presentasjonsgudstjenesten.
- Liturgiforslag for den avsluttende konfirmasjonsgudstjenesten. Til denne ligger også forslag om nye alternative tekster til lesninger og preken.
- Alminnelige bestemmelser for konfirmasjon, som skal revideres i henhold til endringer innen liturgisk praksis, bibeloversettelse og kirkeordning.

Redegjørelsen for saksgangen fram til behandlingen i Kirkemøtet 2020 ble beskrevet i saksdokumentet til Kirkemøtet 2020 og gjentas ikke her. Saken har fulgt de gjeldende regler for saksbehandling i liturgisaker. Kirkemøtet 2020 sendte saken tilbake, samt vedtok 8 underpunkter som Kirkemøtet ba om at ble vurdert.

I tilknytning til arbeidet med konfirmasjonstidens liturgier, ba Kirkerådet Bispemøtet om å utrede det teologiske grunnlaget for konfirmasjon i Den norske kirke i dag sak (KR 26/19). Dette ble besvart fra Bispemøtet med en uttalelse i oktober 2020 under tittelen *Konfirmasjon og konfirmasjonstid i Den norske kirke*.

Forslag til vedtak

Kirkerådet anbefaler Kirkemøtet å treffe følgende vedtak:

Kirkemøtet vedtar justert Ordning for konfirmasjonstidens gudstjenester og Alminnelige bestemmelser for denne.

Saksorientering

Bakgrunn

Kirkemøtet behandlet saken i 2020 og fattet følgende vedtak (KM 05/20):

Kirkemøtet sender saken om konfirmasjonstidens gudstjenester tilbake til Kirkerådet og ber om at følgende vurderes:

1. Ledd 18A Forbønn for konfirmantene:
 - a. Forslag 1: At vi beholder de nåværende bønnene, altså i dagens ledd 14a fra liturgi godkjent feb. 2002.
 - b. Alternativ 2: at bønnene fra dagens liturgi godkjent feb. 2002 14a settes opp som alternative bønner til de foreslåtte bønner i ledd 18a.
2. Ledd 18C Forbønn med velsignelse av den enkelte konfirmant:
 - a. Bønn 6 og 11 liturgi godkjent feb 2002 beholdes og legges til de foreslåtte bønner.
 - b. Bønn 6: All nådes Gud, vi ber deg for NN. Du som begynte den gode gjerning i ham/henne, fullfør den, helt til Kristi dag. (Fil 1,6).
 - c. Bønn 11: Allmektige Gud, vi ber deg for NN. La ham/henne alltid se at Jesus er veien, sannheten og livet. (Joh 14,6).
3. Ledd 19 Menighetens takkoffer, eventuelt kunngjøringer og hilsen:

Sist i andre avsnitt etter (Se alminnelige bestemmelser pkt 7) legges følgende til:
«Hilsen skal i hovedsak være en utfordring til å videreføre troen i eget liv.»
4. Kirkemøtet ber om at bønnene for den enkelte konfirmant gjennomarbeides på nytt for å kunne ta inn et ledd som binder forbønnen til dåpshandlingens proklamasjon over den dømte. Videre også for å kunne utvide den enkelte forbønnen.
5. Kirkemøtet ber om at det utarbeides flere alternativer til punktene «påminning om dåpen» og «hilsen». De nye alternativene bør kommunisere bedre og bredere i konfirmasjonskonteksten i sin beskrivelse av dåpens betydning og et kristent liv.
6. Forbønnene med velsignelse endres slik at "deg" sløyfes for å få et bedre språk.
7. Språket i fellesbønnene vurderes med tanke på at konfirmantene og konfirmantenes familier kan inkluderes i gudstjenestens "vi".
8. For å bli konfirmert må man være døpt. Det bør etterstrebnes at også deltagere som velger å ikke konfirmeres, får en verdig avslutning på konfirmasjonstiden.

Kirkerådet har arbeidet videre med vurdering av underpunktene i vedtaket fra Kirkemøtet 2020. Saken ble sendt over til Bispemøtet, som fattet vedtak i saken i møte februar 2021 (BM 3/21).

Bispemøtets endringer er tatt til følge, med én språklig justering i ledd 19 C, omtalt på side 13. Redegjørelsen for behandling av hvert av forslagene som Kirkemøtet i sitt vedtak ba om å få vurdert, har følgende disposisjon:

- Vedtakspunkt fra Kirkemøtet 2020
- Fra tidligere behandling og høringsprosessen
- Vurdering
- Bispemøtets behandling
- Konklusjon

Fra Kirkemøtet 2020:

1. Ledd 18A: Forbønn for konfirmantene:

Forslag 1: At vi beholder de nåværende bønnene, altså dagens ledd 14a fra liturgi godkjent feb. 2002.

Alternativ 2: at bønnene fra ledd dagens liturgi 14a i godkjent feb. 2002 settes opp som alternative bønner til de foreslåtte bønner i ledd 18a.

Forslaget gjelder følgende del av liturgien som ble forelagt Kirkemøtet 2020:

18 A. | Forbønn for konfirmantene

Her kan det nevnes aktuelle forbønner for konfirmantenes familier og relasjoner, forbønner som angår årets konfirmanter spesielt samt hendelser som berører lokalsamfunnet.

Menighetssvaret følger lokal grunnordning.

L Kjære menighet

La oss takke og be for våre konfirmanter.

Alternativ til lokalt utformede bønner:

L/ML Kjære Gud, takk for konfirmantene.
Du har i dåpen lovet å være med dem alle dager,
og møter dem i ditt Ord, i bønnen og nattverden.
Styrk dem i tro, håp og kjærlighet,
og gi dem å nå det evige mål i ditt rike.
Gud, vi ber:

M Menighetssvar

L/ML Takk for denne dagen.
Vi ber for konfirmantenes familier
og for alle som står konfirmantene nær.
Gud, vi ber:

M *Menighets svar*

Forslaget handler om å beholde følgende bønner, ledd 14a fra 2002, Bønn for konfirmanter:

L La oss takke og be for våre konfirmanter.

L Kjære Gud, vi takker deg for konfirmanter. Du har skapt dem i ditt bilde og gitt dem livet i gave. Du gjorde dem til dine barn i den hellige dåp. Hjelp dem til å være utholdende i bønner og trofast bruke ditt Ord og den hellige nattverd. Styrk dem i troen, håpet og kjærligheten, så de sammen med alle som tror på deg, kan bekjenne Jesu Kristi navn og i ord og gjerning takke og tjene deg.

M Gud, vær med oss alle.

L *Gode Gud, i dag ber vi deg om / for ...*

Vær nær hos konfirmanter, og la dem alltid ha et trygt sted i din kirke. Bevar dem fra alt ondt og gi dem visdom og kraft når livet blir vanskelig. Beskytt dem og hjelp dem i dag og alle dager.

M Gud, vær med oss alle.

Fra tidligere behandling og høringsprosessen:

Saken om konfirmasjonstidens ordninger har vært gjennom en grundig behandling både i Kirkerådet og Bispemøtet, og resultatet er tilpasset endringer som har kommet gjennom trosopplærings- og gudstjenestereformen fra 2009 og -11, og den nye dåpsliturgien fra 2017. De vesentlige endringene er i tråd med Bispemøtets vedtak under behandling av denne saken (BM 24/18). I sluttbehandlingen i Kirkerådet ble det i særlig pekt på behovet for forenkling av rubrikker, og at bønnespråket må ha en god språkføring (KR 51/19).

I hørings svarene fra 2019 ble det gitt uttrykk for at tiden er overmoden for revisjon, og omtrent 2/3 av høringsinstansene mener at liturgiforslaget møter behovet for fornyelse. 2/3 av svarene ga også en positiv vurdering av de nye bønnene, samtidig som et stort antall svar etterlyste kortere bønner enn det som var utarbeidet i høringsdokumentet, med «et enklere og mer forståelig språk, som også må ha et godt liturgisk uttrykk» (hørings svar fra MF vitenskapelige høyskole). Agder og Telemark bispedømmeråd uttalte: «Vi mener at liturgiforslaget møter behovet for fornyelse såfremt det tas hensyn til forslag om forenkling og et mer rendyrket fokus på konfirmanter» IKO – Kirkelig pedagogisk senter satte ord på det som flere høringsinstanser sluttet seg til:

«IKO mener at det ligger mye god fornyelse i dette liturgiforslaget. IKO mener at det er viktig med en runde til med språklig gjennomgang, som gjør at dette kan fungere kommunikativt enda bedre for konfirmanter og deres foreldre, der en nokså stor andel jo har begrenset grad av fortrolighet med uttrykksformer som er særprega kirkelige. Vi mener å se at små og enkle justeringer med dette for øye kan ivareta dette hensynet uten å gå på akkord med verken liturgiske stilidealer eller teologiske hensyn.»

Vurdering:

Liturgien som var lagt fram for Kirkemøtet 2020 svarer i stor grad på momenter som kom inn i høringsrunden. Språket er forenklet, og temaene i bønnene er mindre omfattende. Bønnene fra 2002 ble forfattet før de nevnte reformene og bærer ikke i seg den utviklingen som har skjedd i forståelsen av bønnespråk og liturgisk teologi i de siste 20 årene. De følger heller ikke den tekstlige revisjonen som dåpsliturgien fra 2017 representerer. Det vil gå imot høringssvar og tidligere behandling av saken dersom en sidestiller bønnene fra 2002 med det som nå er utarbeidet.

Bispemøtets behandling:

Bispemøtet støttet ikke forslaget fra Kirkemøtet, men foretok en endring i ledd 18 A. Dette er behandlet på side 16 i dette dokumentet.

Konklusjon:

Kirkemøtet 2020 ba i vedtaket om at det ble vurdert å beholde de nåværende bønnene fra 2002. Det foreslås å ikke beholde disse bønnene. Ifølge Alminnelige bestemmelser for konfirmasjon pkt 8 kan samtidig menighetene søke biskopen om samtykke til å benytte eldre liturgier, og det gjelder også bønnene fra 2002. I liturgien som ble behandlet på Kirkemøtet 2020 er den lokale friheten ivaretatt der det åpnes for handlinger i henhold til lokal praksis.

Bønnen justeres i henhold til Bispemøtets vedtak.

Fra Kirkemøtet 2020:

2. Ledd 18C Forbønn med velsignelse av den enkelte konfirmant:

Bønn 6 og 11 liturgi godkjent feb 2002 beholdes og legges til de foreslåtte bønner.

Bønn 6: All nådes Gud, vi ber deg for NN. Du som begynte den gode gjerning i ham/henne, fullfør den, helt til Kristi dag. (Fil 1,6).

Bønn 11: Allmektige Gud, vi ber deg for NN. La ham/henne alltid se at Jesus er veien, sannheten og livet. (Joh 14,6).

Liturgiforslaget som ble forelagt Kirkemøtet 2020 inneholdt følgende bønner for den enkelte konfirmant under ledd 18 C:

1 Livets Gud, vi ber deg for NN. Hjelp *henne/ham* til å leve i tillit og tro på din kjærlighet. Velsign og bevar *henne/ham*, (✠) i Jesu Kristi navn.

2 Trofaste Gud, vi ber deg for NN. Hold *henne/ham* fast i en sann tro ved din hellige Ånd. Velsign og bevar *henne/ham*, (✠) i Jesu Kristi navn.

3 Gode Gud, vi ber deg for NN. Vær *hennes/hans* støtte og tilflukt gjennom livet. Velsign og bevar *henne/ham*, (✠) i Jesu Kristi navn.

4 Kjærlighetens Gud, vi ber deg for NN. Styrk *henne/ham* til et liv i tro, håp og kjærlighet. Velsign og bevar *henne/ham*, (✠) i Jesu Kristi navn.

5 Gud, vår skaper, vi ber deg for NN. Gi *henne/ham* styrke og kraft ved din hellige Ånd og vis *henne/ham* dine veier. Velsign og bevar *henne/ham*, (✠) i Jesu Kristi navn.

6 Evige Gud, vi ber deg for NN. La *henne/ham* vandre i ditt lys og leve

omsluttet av din kjærlighet. Velsign og bevar *henne/ham*, (✠) i Jesu Kristi navn.

7 Barmhjertige Gud, vi ber deg for *NN*. Styrk *henne/ham* ved Den hellige ånd og vær med *henne/ham* i alle livets dager. Velsign og bevar *henne/ham*, (✠) i Jesu Kristi navn.

8 Håpets Gud, vi ber deg for *NN*. Vis *henne/ham* det håpet *hun/han* har i deg. Velsign og bevar *henne/ham*, (✠) i Jesu Kristi navn.

9 Livets Gud, vi takker deg for *NN*. La *henne/ham* leve i ditt lys og nå det evige mål hos deg. Velsign og bevar *henne/ham*, (✠) i Jesu Kristi navn.

10 Nådige Gud, vi ber deg for *NN*. Vær *hennes/hans* styrke og hjelp, nå og alle dager. Velsign og bevar *henne/ham* (✠) i Jesu Kristi navn.

11 Trofaste Gud, vi ber deg for *NN*. Vær nær *henne/ham* med din nåde og kraft. Velsign og bevar *henne/ham*, (✠) i Jesu Kristi navn.

Fra tidligere behandling og høringsprosessen:

Bønnene fra 2002 var ment å skulle erstatte den enda eldre ordningen i Gudstjenesteboken fra 1992. Mange menigheter har benyttet disse bønnene helt til i dag, og alminnelige bestemmelser åpner for å søke biskopen om fremdeles å kunne benytte disse. Imidlertid var det i høringen stor konsensus om de bønnene som nå er utarbeidet.

Bønn nr 6 fra 2002 bruker ordene ... *helt til Kristi dag* (Fil 1,6), som er blitt kritisert i høringsprosessen: «Ordene *Jesu Kristi dag* kan imidlertid være vanskelig å forstå hvis man ikke kjenner det bibelske språket» (KUFO – Kirkelig Undervisningsforbund)

En liknende refleksjon gjør seg gjeldende vedrørende bønn 11: ... *La ham/henne alltid se at Jesus er veien, sannheten og livet* (Joh 14,6): «Det kan være krevende med for mange føringer for hva konfirmantene skal kjenne eller føle» (Det teologiske fakultet)

Vurdering:

En kan si at bruk av bibelsitater ofte kan være gode valg. Forbønner som er absolutter, slik som ordene *aldri/alltid*, kan imidlertid lett bli oppfattet som en bønn som vektlegger den menneskelige vilje og egeninnsats. Det er både nødvendig og klokt at bønnespråket endres når en av kirkens liturgier revideres. Liturgien som ble forelagt Kirkemøtet 2020 fanger som helhet inn sentrale sider ved en luthersk forståelse av troen, som ved uttrykksmåter som tydeliggjør at vekst og utvikling er noe Gud dypest sett virker i oss, og ikke er grunnet i vår egen vilje.

Det språklige innholdet i bønn 6 og 11 fra 2002 fornyer og beriker ikke de bønner som nå er blitt stående, og de representerer valg av ord som møtte kritikk i høringsrunden. Det framsatte forslaget ivaretas i åpningen som ligger i punkt 8 i det gjeldende regelverket.

Bispemøtets behandling:

Bispemøtet har ingen kommentarer til dette leddet.

Konklusjon:

Kirkemøtet 2020 ba om at det ble vurdert å beholde bønn nr 6 og 11 fra 2002. Bønnene foreslås ikke tatt inn i tillegg til de bønnene som nå står i liturgiforslaget. Det er i henhold til Alminnelige bestemmelser åpning for å benytte eldre liturgier.

Fra Kirkemøtet 2020:

3. Ledd 19 Menighetens takkoffer, eventuelt kunngjøringer og hilsen:

Sist i andre avsnitt etter (Se alminnelige bestemmelser pkt 7) legges følgende til: «Hilsen skal i hovedsak være en utfordring til å videreføre troen i eget liv.»

Den aktuelle rubrikken lød i liturgiforslaget som ble behandlet i Kirkemøtet:

**Her kan følge en kort hilsen på vegne av menigheten.
Hilsenen kan gis av kateket, menighetspedagog eller andre som har hatt spesielt ansvar for konfirmantene. (Se alminnelige bestemmelser pkt 7)**

Fra tidligere behandling og høringsprosessen:

Over 2/3 av høringssvarene fra 2019 mente at det må være plass for en personlig hilsen til konfirmantene. Utformingen av rubrikken til dette ble grundig diskutert, både i Nemnd for gudstjenesteliv og i arbeidsgruppen som utarbeidet liturgien. Høringsvarene ønsket en mulighet for en lokalt preget hilsen i dette leddet. Den personlige hilsenen til konfirmantene ble i mange av svarene vurdert som et særdeles viktig punkt i konfirmasjonsgudstjenesten. Dette leddet gir også mulighet for involvering av flere med ansvar for arbeidet med konfirmantarbeidet i menighetene.

Høringsvaret fra Steinkjer og Egge menigheter i Nidaros uttrykker det som mange brakte på banen: at «akkurat dette betyr noe for konfirmant og foreldre». Kateket Marit Sofie Teistedal Vikre i Tysvær menighet skrev: «Dette er stedet for å kommunisere personlig og relasjonsbetinget til konfirmanter, foreldre og faddere.»

Vurdering:

Erfaringer av egen tro er en dimensjon både i kirkelige fellesskap og i det private allmenne livet, og disse erfaringene kan gi en livsretning, selv om det ikke settes noen av kirkens autoriserte bekjennelsesord på denne.

Forslaget om å legge til hva som skal være hovedsak i en hilsen kan bli et dilemma. Skal noe eksplisitt nevnes, settes det unevnte i en disfavør. Det er verken en liturgisk styrke eller god teologi dersom det gis et inntrykk av at ordbruken her vil validere spekteret av perspektiver eller erfaringer. Å legge en absolutt «hovedsak» her kan virke mot sin hensikt og tangere et språk som virker for lukkende i vår kirkelige kontekst. Rubrikker generelt kan kun antyde et fåtall av muligheter.

Bispemøtets behandling:

Bispemøtet har ingen kommentarer til dette leddet.

Konklusjon:

Kirkemøtet ba om at det ble vurdert å sette inn setningen «Hilsen skal i hovedsak være en utfordring til å videreføre troen i eget liv». Det foreslås å ikke gjøre endring i rubrikken.

Fra Kirkemøtet 2020:

4. Kirkemøtet ber om at bønnene for den enkelte konfirmant gjennomarbeides på nytt for å kunne ta inn et ledd som binder forbønnen til dåpshandlingens proklamasjon over den dømte. Videre også for å kunne utvide den enkelte forbønnen.

Forslaget fra Kirkemøtet 2020 gjelder bønner som allerede er satt inn ovenfor. Se side 6-7 under Ledd 18 C Forbønn med velsignelse av den enkelte konfirmant.

Fra tidligere behandling og høringsprosessen:

I den første fase i utarbeidelsen av liturgimateriale for konfirmasjonstidens ordninger ble foreslått følgende oppbygning: *Tiltale, takk, dåpsforankring, Åndens hjelp og styrke*. Disse bønnene hadde et omfang på gjennomsnittlig 38 ord. Denne oppbyggingen ble jevnt over ikke godt tatt imot av høringsinstansene. Den ble oppfattet for ordrik og for omgripende i innhold. Møre biskop og bispedømmeråd skrev: «Liturgien inneholdt ofte for mange ord pr. setning og går innom for mange ulike tema på kort tid». CREO – Forbundet for kunst og kultur skrev: «Det er vår vurdering at det framlagte forslag er for mangfoldig og forsøker for mye».

Mange av høringsinstansene opplevde det også repeterende og unødvendig ordrikt med påminnelse om dåp i hver forbønn for den enkelte konfirmant. Dessuten ble det kommentert at inngangsordene til leddet tydelig er relatert til dåpen. Prosten i indre Finnmark skrev: «Ta med en god dåpspåminnelse og stryk henvisningene til dåpen de andre stedene». Samisk kirkeråd skrev: «Det er ikke behov for et pedagogisk perspektiv i bønnene for hver enkelt konfirmant. Da dåpspåminnelse er et eget ledd i liturgien er det ikke nødvendig å ha dåpspåminnelse i hver enkelt bønn til konfirmantene.» Oslo biskop skrev: «Det kan virke repeterende og unødvendig ordrikt med påminnelse om dåp i hver forbønn for den enkelte konfirmant. Det holder at dåpsperspektivet løftes fram i innbydelsen: ... *til den kristne tro er dere døpt...*».

I liturgien som ble behandlet av Kirkemøtet 2020 bestod bønnene i gjennomsnitt av 29 ord, som altså er en reduksjon på 9 ord sammenlignet med det høringsinstansene mente var for langt.

Vurdering:

Slik bønnene framstår nå, svarer de i stor grad til innspillene fra høringen og er også i tråd med sluttbehandlingen i Kirkerådet og Bispemøtet. Å gjennomarbeide bønnene på nytt med hensikt å ta inn et dåpspåminnelserperspektiv står i kontrast til svarene fra majoriteten av høringsinstansene, som ga tilbakemelding om at høringsforslaget jevnt over ble opplevd for ordrikt. Med samme begrunnelse foreslås det heller ikke å utvide den enkelte forbønn.

Bispemøtets behandling:

Bispemøtet har ingen kommentarer her.

Konklusjon:

Kirkemøtet ba om at det ble vurdert at bønnene for den enkelte konfirmant gjennomarbeides på nytt for å kunne ta inn et ledd som binder forbønnen til dåpshandlingens proklamasjon over den dømte. Videre også for å kunne

utvide den enkelte forbønnen. På bakgrunn av høringssvarene, hvor mange påpekte behovet for kortere bønner enn det som var sendt på høring, foreslås det likevel ikke endringer i eller utvidelse av bønnene for den enkelte konfirmant.

Fra Kirkemøtet 2020:

5. Kirkemøtet ber om at det utarbeides flere alternativer til punktene «påminning om dåpen» og «hilsen». De nye alternativene bør kommunisere bedre og bredere i konfirmasjonskonteksten i sin beskrivelse av dåpens betydning og et kristent liv.

Første del - "påminning om dåpen»

Fra tidligere behandling og høringsprosessen:

I saken sendt på høring var det foreslått ulike alternativ for Ledd 15 Påminnelse om dåpen, og det ble framsatt alternative symbolhandlinger med mulighet for flere ledsagende ord fra liturgen. Høringsinstansene ga tilbakemelding om at man her måtte være varsom for å unngå for mange symbolhandlinger, og de uttrykte en uro for at det ville føre til en dramaturgisk utvanning. De fleste høringssvarene støttet opp om å ha én symbolhandling konsentrert rundt døpefont og dåpsvann, med en kort innledende setning fra liturgen.

Etter høringen ble forslaget justert til ett alternativ, som er fra Gudstjenestebok 1992, med en kort rubrikk:

15| Påminnelse om dåpen

Påminnelse om dåpen utføres som hovedregel ved døpefonten.

Liturgen eller en medliturg heller vann i døpefonten.

Andre symbolhandlinger i tråd med lokale tradisjoner kan benyttes.

L vendt mot menigheten

Kjære menighet.

I dåpen frelste Gud oss ut av mørkets makt og gav oss rett til å være lysets barn.

Vi ble kalt til å følge Kristus og leve i fellesskap med ham.

La oss derfor bekjenne forsakelsen og troen som lød ved vår dåp.

Denne hilsenen ble imidlertid kommentert i flere innspill under Kirkemøtet 2020. Det ble påpekt at dette er fra 1992, og at formuleringen ikke følger den gjeldende dåpsliturgien fra 2017.

Ordene «lød ved vår dåp» i den siste setningen har tidligere i saksprosessen og høringen vært diskutert, og det har blitt framsatt forslag om å ta bort det personlige pronomenet «vår», for å ha en åpnere invitasjon til å delta i trosbekjennelsen.

Vurdering:

Det foreslås å la ledd 15 stå slik som det ble forelagt Kirkemøtet 2020, mens dette suppleres med tre alternative forslag som til sammen åpner for et større tolkningsrom av dåpens betydning.

For å kommunisere bedre i konfirmasjonskonteksten slik Kirkemøtet ønsket, har to av alternativene tatt bort «vår» foran «dåp». Uten ordet «vår» vil ordet om dåpen i større grad kunne tolkes som en kristen arv også for dem som ikke selv er døpt. I disse forslagene er det også benyttet presens («lyder»). Slik utvides tolkningsrommet av dåpen ut over det punktuelle «den gang» til også å beskrive dåpens betydning for hele livet.

Forslag 1 under er hentet fra gudstjenestebok 1992. Forslag 2 er utarbeidet på bakgrunn av *ledd 1 Mottakelse til dåp* i den nåværende dåpsliturgien fra 2017.

Nedenfor presenteres alle de fire forslagene til ledd 15 Påminnelse om dåpen, slik de ble sendt til behandling i Bispemøtet:

**Påminnelse om dåpen utføres som hovedregel ved døpefonten.
Liturgen eller en medliturg heller vann i døpefonten.
Andre symbolhandlinger i tråd med lokale tradisjoner kan benyttes.**

L vendt mot menigheten

Kjære menighet.

Enten 1:

I dåpen frelste Gud oss ut av mørkets makt og gav oss rett til å være lysets barn.
Vi ble kalt til å følge Kristus og leve i fellesskap med ham.
La oss derfor bekjenne forsakelsen og troen som lød ved vår dåp.

Eller 2:

I dåpen tok Gud imot oss og forenet oss med den korsfestede og oppstandne Jesus Kristus.
La oss sammen bekjenne forsakelsen og troen som lød ved vår dåp.

Eller 3:

I dåpen ble vi født på ny av vann og ånd. Vi ble døpt til et liv i tro og tillit til Jesus Kristus.
La oss sammen bekjenne forsakelsen og troen som lyder ved dåpen.

Eller 4:

I dåpen ble vi født på ny av vann og ånd. Vi ble tegnet med det hellige korsets tegn. La oss minnes vår dåp, der vi ble forenet med den korsfestede og oppstandne Jesus Kristus og tatt inn i kirkens fellesskap.
La oss sammen bekjenne forsakelsen og troen som lyder ved dåpen.

Bispemøtets behandling:

Bispemøtet forenklet setningene i alternativ 2 og 4:

Eller 2:

I dåpen ble vi forenet med den korsfestede og oppstandne Jesus Kristus. La oss sammen bekjenne forsakelsen og troen som lød ved vår dåp.

Eller 4:

I dåpen ble vi tegnet med det hellige korsets tegn og født på ny av vann og ånd. Vi ble forenet med den korsfestede og oppstandne Jesus Kristus og tatt inn i kirkens fellesskap. La oss sammen bekjenne forsakelsen og troen som lyder ved dåpen.

Konklusjon:

Kirkemøtet ba om at det ble vurdert utarbeidet flere alternativer til punktene «påminning om dåpen», og at de nye alternativene bør kommunisere bedre og bredere i konfirmasjonskonteksten i sin beskrivelse av dåpens betydning og et kristent liv. Tre nye alternativer er laget. De fire alternativene med Bispemøtets endringer integreres i liturgien som fremmes for Kirkemøtet 2021.

Andre del – «hilsen» ledd 19

Kirkemøtet ber vurdert, i samme vedtaks punkt, at det utarbeides flere alternativer også til punktet «hilsen».

Om hilsenen i ledd 19 var formuleringen i liturgien som ble behandlet av Kirkemøtet 2020 slik:

Alternativer for hilsen

A Kjære menighet.

Sammen har vi bedt for konfirmantene. La oss sammen hjelpe dem så de kan leve i den kristne forsakelse og tro, og modnes til tjeneste for Gud og vår neste. La oss oppmuntre hverandre til å bruke Guds ord og Herrens nattverd og gå den vei som fører til livet.

Dere konfirmanter vil fortsatt være omsluttet av menighetens forbønn. Gud er trofast og hans kjærlighet uten grenser. Også i tider med likegyldighet, nederlag og tvil vil Gud være dere nær og kalle dere til samfunn med seg. Hold dere nær til ham. Da vil han, som begynte en god gjerning i dere, fullføre den – helt til Jesu Kristi dag.

Eller

B Kristus har kalt oss til å leve i troen på hans oppstandelse og være hans vitner i verden. Bli i hans kjærlighet og i fellesskapet med alle som tror på ham. La oss alltid be for hverandre, og sammen med Kristus gå fremtiden i møte.

Vurdering:

I henhold til vedtaket fra Kirkemøtet 2020 foreslås en mindre justering av nåværende hilsen i alternativ **A**, for å ha en tydeligere betoning av fellesskaps- og «vi»-perspektivet. Alternativ **B** står uendret, og alternativ **C** er et nytt, supplerende forslag.

Ordene «tro, håp og kjærlighet» i alternativ C nedenfor er også benyttet i forbønnen i presentasjonsgudstjenesten samt under ledd 18 A i konfirmasjonsliturgien. Det er et bevisst liturgisk grep å gjenta disse paulinske kjerneordene. Det er ord som er kjent for mange, de er slitesterke, og de er sentrale uttrykk for den kristne tro. Følgende forslag ble sendt til behandling i Bispemøtet:

**Her kan følge en kort hilsen på vegne av menigheten.
Hilsenen kan gis av kateket, menighetspedagog eller andre som har hatt spesielt ansvar for konfirmantene. (Se alminnelige bestemmelser pkt 7)**

Alternativer for hilsen

L Kjære menighet.

A Sammen har vi bedt for konfirmantene. La oss sammen hjelpe dem så de kan leve i den kristne forsakelse og tro, og modnes til tjeneste for Gud og vår neste. La oss oppmuntre hverandre til å bruke Guds ord og Herrens nattverd og gå den vei som fører til livet.

Dere konfirmanter vil fortsatt være omsluttet av menighetens forbønn. Gud er trofast og hans kjærlighet uten grenser. Også i tider med likegyldighet, nederlag og tvil vil Gud være dere nær og kalle dere til samfunn med seg. Hold dere nær til ham. Da vil han, som begynte en god gjerning i dere, fullføre den – helt til Jesu Kristi dag.

Eller

B Kristus har kalt oss til å leve i troen på hans oppstandelse og være hans vitner i verden.

Bli i hans kjærlighet og i fellesskapet med alle som tror på ham.

La oss alltid be for hverandre, og sammen med Kristus gå fremtiden i møte.

Eller

C Gud kaller oss til et liv i tro, håp og kjærlighet.

La oss søke ham i bønn, tilbedelse og tjeneste.

Må Gud styrke oss med sin nåde til det evige liv.

Bispemøtets behandling (Ledd 19 C):

Bispemøtet endret ordet «ham» i andre linje til ordet «Gud»:

Eller

L Kjære menighet

C Gud kaller oss til et liv i tro, håp og kjærlighet.

La oss sammen søke Gud i bønn, tilbedelse og tjeneste.

Må Gud styrke oss med sin nåde til det evige liv.

Konklusjon:

Kirkemøtet ba om at det ble vurdert utarbeidet flere alternativer også til punktet «hilsen», og at de nye alternativene bør kommunisere bedre og bredere i konfirmasjonskonteksten i sin beskrivelse av dåpens betydning og et kristent liv. Nåværende alternativ for hilsener under ledd 19 utvides med alternativ C, og justeres i henhold til Bispemøtets behandling. Det er samtidig ikke optimalt språklig å gjenta

ordet «Gud» i alle de tre setningene. Det foreslås derfor en språklig endring som unngår «Gud» i andre setning, samtidig den unngår ordet «ham» som Bispemøtet ønsket å ta ut:

C Gud kaller oss til et liv i tro, håp og kjærlighet.
La oss sammen svare på kallet i bønn, tilbedelse og tjeneste.
Må Gud styrke oss med sin nåde til det evige liv.

Forslaget blir da som følger:

Alternativer for hilsen

L Kjære menighet

A Sammen har vi bedt for konfirmantene.
La oss hjelpe hverandre til å leve i den kristne forsakelse og tro,
og modnes til tjeneste for Gud og vår neste.
La oss oppmuntre hverandre til å bruke Guds ord og Herrens nattverd
og gå den vei som fører til livet.

Dere konfirmanter vil fortsatt være omsluttet av menighetens forbønn. Gud er trofast og hans kjærlighet uten grenser. Også i tider med likegyldighet, nederlag og tvil vil Gud være dere nær og kalle dere til samfunn med seg. Hold dere nær til ham. Da vil han, som begynte en god gjerning i dere, fullføre den – helt til Jesu Kristi dag.

Eller

B Kristus har kalt oss til å leve i troen på hans oppstandelse
og være hans vitner i verden.
Bli i hans kjærlighet og i fellesskapet med alle som tror på ham.
La oss alltid be for hverandre,
og sammen med Kristus gå fremtiden i møte.

Eller

C Gud kaller oss til et liv i tro, håp og kjærlighet.
La oss sammen svare på kallet i bønn, tilbedelse og tjeneste.
Må Gud styrke oss med sin nåde til det evige liv.

Fra Kirkemøtet 2020:

6. Forbønnene med velsignelse endres slik at "deg" sløyfes for å få et bedre språk.

Fra tidligere behandling og høringsprosessen:

Dette har ikke vært et tema i tidligere behandling eller i høringsprosessen.

Vurdering og konklusjon:

Dette er en god språklig endring og gir en forenklet syntaks som tåler gjentakelse.

Bispemøtets behandling:

Bispemøtet har ingen kommentar her.

Konklusjon:

Bønnene endres i henhold til forslaget fra Kirkemøtet 2020.

Fra Kirkemøtet 2020:

7. Språket i fellesbønnene vurderes med tanke på at konfirmantene og konfirmantenes familier kan inkluderes i gudstjenestens "vi".

Fra tidligere behandling og høringsprosessen:

I prosessen underveis har det vært lagt vekt på å finne de sammenfattende språklige uttrykk som enten skal gjengi viktige teologiske forestillinger eller kunne møte et mangfold av livssituasjoner. Det har vært nærliggende å gripe til formuleringer som er tilstrekkelig favnende eller generelle. Formuleringer som blir for abstrakte eller komprimerte, kan samtidig skape en distanse i språket som gjør at gudstjenestedeltakeren faller av. Det er hele tiden en fare for å komprimere så mye saksinnhold i få ord at det blir vanskelig å henge med.

Flere av høringssvarene gir kommentarer som er relevante for Kirkemøtets vedtakspunkt. Stavanger biskop skrev: «Språket må vera enkelt og direkte. Dette er spesielt viktig når målgruppa er yngre tenåringer, der mange av dei ikkje er spesielt orienterte mot verbal kompleksitet». Hamar biskop og bispedømmeråd skrev: «Konfirmantene og deres liv må tydeliggjøres i alle ledd. Det er viktig å bruke et språk som favner og berører konfirmantenes liv».

Vurdering:

Det presenteres nedenfor noen refleksjoner og forslag til vurdering som alternative utforminger av bønnene.

Presentasjonsgudstjenestens forbønn for konfirmantene

L/ML La oss vende oss til Gud i bønn.

Kjære Gud, du kjenner og elsker oss alle.
Takk for livet du har gitt oss.
Vi takker deg for konfirmantene.
Vi ber for hver og én av dem,
for deres familie, venner og faddere.
Velsign konfirmasjonstiden
og la oss alle vokse i tro, håp og kjærlighet.
Gud, vi ber:

M Menighetssvar

L/ML Gode Gud, du har skapt oss og jorden vi bor på.
Lær oss å ta vare på ditt skaperverk,
skape fred der hatet rår, gi sultne mat
og verne mennesker på flukt.
Vi ber for vårt land og for stedet vi bor (eller byen/bygda).
Styrk våre fellesskap og gi alle et sted å høre til.
Gud, vi ber:

M Menighetssvar

L/ML Takk for kirken,
der du møter oss med dine gaver
og gir oss fremtid og håp.
La den være stedet hvor troen og livet finner styrke og kraft.
Gud, vi ber:
M Menighetssvar

Denne bønnen har allerede i forslaget behandlet av Kirkemøtet 2020 en syntaks med et tydelig «vi» og «oss». Den rommer også en takk for konfirmantene og bønn for dem og deres familier. Kirkerådet tolker derfor at vedtaks punktet fra Kirkemøtet 2020 ikke gjelder denne bønnen. Som en språkvask vil ordet «den» i siste setning endres til «kirken». Dette gir klarere syntaks, og ordet «kirken» klinger bedre enn ordet «den».

Konfirmasjonsgudstjenesten ledd 18 A. | Forbønn for konfirmantene

Rubrikken i dette leddet gir mulighet for aktuelle forbønner i lokalt, nasjonalt eller globalt perspektiv. Det er stor valgfrihet til å forme bønner selv. Bønnen som er skrevet er et **Alternativ til lokalt utformede bønner (rubrikken)** og lyder slik:

18 A. | Forbønn for konfirmantene

L/ML Kjære Gud, takk for konfirmantene.
Du har i dåpen lovet å være med dem alle dager,
og møter dem i ditt Ord, i bønnen og nattverden.
Styrk dem i tro, håp og kjærlighet,
og gi dem å nå det evige mål i ditt rike.
Gud, vi ber:
M Menighetssvar

L/ML Takk for denne dagen.
Vi ber for konfirmantenes familier
og for alle som står konfirmantene nær.
Gud, vi ber:
M Menighetssvar

Leddets kalles «Forbønn for konfirmantene». Slik det står, er hele første bønnen en bønn for «dem» og lite orientert til hele fellesskapet. Den andre bønnen er fra et «vi» som er lite definert. Det er en bønn fra dette «vi», for konfirmantene og deres familier. Det gir en brå innholdsmessig overgang.

Nedenfor framsettes et redigert forslag hvor takken for «denne dagen» er tatt ut og perspektiver er mer spisset til «konfirmantene» og «oss». Ved starten av konfirmasjonsgudstjenesten ber menigheten om «velsignelse for denne dagen». Anliggendet med fokus på «takk for denne dagen» synes tilstrekkelig ivaretatt der. Det nye forslaget er redigert slik:

- Den første bønnen er for konfirmantene og deres familier, slik som ingressen til liturgen sier.

- Den siste bønnen har et utvidet «oss-perspektiv», og det er tatt inn en tiltale til Gud for å gi begge bønneleddene samme rytme. Repetisjonen av ordet «konfirmanter» er erstattet med «deres/dem», som gir en lettere puls.

Forslaget oversendt til Bispemøtet lød:

L Kjære menighet
La oss takke og be for våre konfirmanter.

L/ML Kjære Gud, takk for konfirmantene.
Du har i dåpen lovet å være med dem alle dager.
Vi ber for deres familier
og for alle som står konfirmantene nær.
Gud, vi ber:

M Menighetssvar

L/ML Trofaste Gud, du møter oss i ditt Ord, i bønnen og nattverden.
Styrk oss alle i tro, håp og kjærlighet,
og gi oss å nå det evige mål i ditt rike.
Gud, vi ber:

M Menighetssvar

Bispemøtets behandling:

Bispemøtet strøk ordet «deres» foran ordet «familier» i linje 5 i første bønneledd i forbønningen i presentasjonsgudstjenesten:

Presentasjonsgudstjenestens forbønn for konfirmantene:

L/ML La oss vende oss til Gud i bønn.

Kjære Gud, du kjenner og elsker oss alle.
Takk for livet du har gitt oss.
Vi takker deg for konfirmantene.
Vi ber for hver og én av dem,
for familie, venner og faddere.
Velsign konfirmasjonstiden
og la oss alle vokse i tro, håp og kjærlighet.

M Menighetssvar

L/ML Gode Gud, du har skapt oss og jorden vi bor på.
Lær oss å ta vare på ditt skaperverk,
skape fred der hatet rår, gi sultne mat
og verne mennesker på flukt.
Vi ber for vårt land og for stedet vi bor (eller byen/bygda).
Styrk våre fellesskap og gi alle et sted å høre til.
Gud, vi ber:

M Menighetssvar

L/ML Takk for kirken,
der du møter oss med dine gaver
og gir oss fremtid og håp.
La kirken være stedet hvor troen og livet finner styrke og kraft.

Gud, vi ber:

Konfirmasjonsgudstjenesten ledd 18 A. | Forbønn for konfirmantene

Bispemøtet endret ordet «dem» til «oss» i andre linje, strøk ordet «deres» foran ordet «familier» i tredje linje i første bønneledd og føyde til «slekt og venner»:

L Kjære menighet
La oss takke og be for våre konfirmanter.

Alternativ til lokalt utformede bønner:

L/ML Kjære Gud, takk for konfirmantene.
Du har i dåpen lovet å være med oss alle dager.
Vi ber for familier, slekt og venner
og for alle som står konfirmantene nær.
Gud, vi ber:

M Menighetssvar

L/ML Trofaste Gud, du møter oss i ditt Ord, i bønnen og nattverden.
Styrk oss alle i tro, håp og kjærighet,
og gi oss å nå det evige mål i ditt rike.
Gud, vi ber:

M Menighetssvar

Konklusjon

Kirkemøtet 2020 ba om at språket i fellesbønnene ble vurdert med tanke på at konfirmantene og konfirmantenes familier kan inkluderes i gudstjenestens "vi", slik Kirkemøtet 2020 ønsket. Liturgien er justert, og Bispemøtets vedtak fremlegges for Kirkemøtet 2021.

Fra Kirkemøtet 2020 (til alminnelige bestemmelser, nytt forslag):

8. For å bli konfirmert må man være døpt. Det bør etterstrebnes at også deltagere som velger å ikke konfirmeres, får en verdig avslutning på konfirmasjonstiden.

Fra tidligere behandling og høringsprosessen:

Omtrent halvparten av høringsinstansene uttalte seg om innholdet i alminnelige bestemmelser. Enkelte ga uttrykk for tilslutning, generelt eller til enkeltpunkter, men langt de fleste kom med forslag til endringer.

MF vitenskapelig høyskole, Nord-Hålogaland bispedømmeråd og Ålgård menighet var kritiske til å gjøre dåp til forutsetning for å delta i den avsluttende konfirmasjonsgudstjenesten.

«Punkt 3 viderefører nåværende ordning om at dåp må finne sted før konfirmasjon. Praksisen med at mange unge døver seg før konfirmasjon er gledelig, og det er grunn til å motivere og støtte opp om de unge som kan tenke seg dette. På den andre siden kan menigheter også erfare at konfirmanter som deltar i konfirmasjonsundervisningen ikke er klare for å bli døpt. Det gir grunn til å spørre hvordan våre liturgiske praksiser fungerer hvis

disse legger hindringer for menneskers deltakelse i kirken uten at det er tvingende grunner for det. Vi ser ikke at det er overbevisende teologiske eller historiske grunner til å kreve dåp for konfirmasjon. Vi vil derfor anbefale at kirken gjennomtenker sin praksis på dette området» (MF vitenskapelig høgskole)

«Vi mener at det bør utarbeides en veileder for de som følger konfirmasjonsundervisningen, men som av ulike grunner velger ikke å bli konfirmert. Det bør legges til rette for at også denne gruppen kan tilbys en form for liturgisk avslutning på året» (Agder og Telemark bispedømmeråd)

Vurdering

Plan for trosopplæring og liturgi for konfirmasjonstidens gudstjenester gir uttrykk for Den norske kirkes teologi om konfirmasjonstidens innhold og avslutning. Her blir det fastslått at dåp er nødvendig for konfirmasjon. Dette blir bekreftet i Bispemøtets uttalelse om konfirmasjon fra oktober 2020. Samtidig er det viktig å inkludere dem som etter å ha fulgt kirkens konfirmantopplegg av ulike grunner velger å ikke la seg konfirmere. Det bør derfor gis rom for en verdig avslutning for den som ikke er døpt i den avsluttende konfirmasjonsgudstjenesten. Hva som er en slik «verdige avslutning» vil antagelig være individuelt for den enkelte. Dette bør derfor avgjøres lokalt.

Bispemøtets behandling:

18 A. | Forbønn for konfirmantene.

Her kan det nevnes aktuelle forbønner for konfirmantenes familier og relasjoner, forbønner som angår årets konfirmanter spesielt samt hendelser som berører lokalsamfunnet.

Alminnelige bestemmelser pkt. 3 foreslås utvidet med følgende setning:

Det bør legges til rette for at deltagere som velger å ikke konfirmeres, får en verdig avslutning på konfirmasjonstiden.

Konklusjon

Kirkemøtet møtet 2020 ba om at det ble vurdert et nytt forslag til rubrikk. Rubrikken og punktet i alminnelige bestemmelser foreslås endret slik Bispemøtet har foreslått.

Liturgiene

1. Gudstjeneste med presentasjon av menighetens konfirmanter

Ved starten av konfirmasjonstiden presenteres menighetens konfirmanter i en gudstjeneste. Presentasjonen av konfirquantene kan skje i gudstjenestens samlingsdel eller i forbindelse med forbønnsdelen.

Til presentasjonen kan man knytte lystenning eller andre enkle symbolhandlinger.

Forbønn kan hentes fra *Formulerte forbønner* i Ordning for hovedgudstjeneste alternativ 4 eller formuleres lokalt.

Følgende bønn kan brukes som *Bønn for konfirquantene*, på forbønnens plass.

L/ML | La oss vende oss til Gud i bønn.

Gud, vi ber:

Kjære Gud, du kjenner og elsker oss alle.
Takk for livet du har gitt oss.
Vi takker deg for konfirquantene.
Vi ber for hver og én av dem,
for familie, venner og faddere.
Velsign konfirmasjonstiden
og la oss alle vokse i tro, håp og kjærlighet.
Gud, vi ber:

M | Menighetssvar

L/ML | Gode Gud, du har skapt oss og jorden vi bor på.
Lær oss å ta vare på ditt skaperverk,
skape fred der hatet rår, gi sultne mat
og verne mennesker på flukt.
Vi ber for vårt land og for stedet vi bor (eller byen/bygda).
Styrk våre fellesskap og gi alle et sted å høre til.
Gud, vi ber:

M | Menighetssvar

L/ML | Takk for kirken,
der du møter oss med dine gaver
og gir oss fremtid og håp.
La kirken være stedet hvor troen og livet finner styrke og kraft.
Gud, vi ber:

M | Menighetssvar

L/ML | Evt.: Vi ber for... (aktuelle bønneemner i lokalt- nasjonalt eller globalt perspektiv)

L/ML | Gud vi ber:

M | Menighetssvar

Her følger Fadervår. Dersom det feires nattverd, bes Fadervår under nattverdsdelen. Gudstjenesten fortsetter i tråd med lokal grunnordning.

2. Konfirmasjonsgudstjeneste

Konfirmasjonstiden avsluttes med konfirmasjonsgudstjenesten. Gudstjenesten kan feires med nattverd.

Konfirmasjon feires som hovedregel i menighetens hovedgudstjeneste på søn- eller helligdag. Konfirmasjonsgudstjenesten kan også legges til en lørdag.

Gudstjenesten følger den lokale grunnordning for hovedgudstjeneste.

Ved prosesjon kan det ringes med alle klokkene.

Prest kan bære messehagel. Liturgisk farge er hvit.

Der det er påskelys er dette tent.

I. Samling

1 | Forberedelse

Klokkeringing

Her eller etter 3 Hilsen kan det være:

Kort informasjon om dagens gudstjeneste ved medliturg eller liturg.

Informasjonen avsluttes med:

ML/L: La oss være stille for Gud.

Kort stillhet

Tre klokkeslag

Et stjernetegn () er satt til ledd der menigheten som hovedregel står.*

*2 | Inngangssalme

Menigheten står under prosesjon, Inngangssalme og Hilsen.

*3 | Hilsen

Før de to første alternativene til inngangssord kan liturgen si: Kjære menighet.

L | Nåde være med dere og fred
fra Gud, vår Far, og Herren Jesus Kristus.

Eller

Vår Herre Jesu Kristi nåde, Guds kjærlighet
og Den hellige ånds samfunn være med dere alle.

Eller

I Faderens og Sønnens og Den hellige ånds navn.

Eller

I Faderens og Sønnens og Den hellige ånds navn:
Vår skaper, frigjører og livgiver.

Om kort informasjon om dagens gudstjeneste ikke er gitt under ledd 1, kan den gis her.

4 | Samlingsbønn

Se samlingsbønner i Ordning for hovedgudstjeneste eller samlingsbønner med eget ledd for konfirmasjon (pkt 9, Samlingsbønner med kirkeårsvariable ledd). Samlingsbønn kan også utformes lokalt (pkt 10, Modell for lokalt utformet samlingsbønn). En kan også bruke følgende (fra 2002-liturgien):

L | La oss be.
Herre, vår Gud, takk for konfirmasjonstiden.
Takk for at du elsker oss og kjenner alt i våre liv.
Gjør oss åpne for det du vil gi oss.
Velsign denne dagen. Amen.

5 | Syndsbekjennelse

Følg her, eller før ledd 15 Påminnelse om dåpen.

6 | Bønnerop Kyrie

7 | Lovsang Gloria

8 | Dagens bønn

Dagens bønn kan utelates.

I stedet for Dagens bønn for den aktuelle søndag kan man bruke følgende bønn:

L | Evige Gud, vi takker og lovpriser deg. Det er i deg vi lever, rører oss og er til. Vær vår styrke og hjelp gjennom livet, ved din Sønn Jesus Kristus, vår Herre, som med deg og Den hellige ånd lever og råder, én sann Gud fra evighet til evighet.

II. Ordet

Det leses én eller to lesetekster i tillegg til prekenteksten.

Det benyttes i hovedsak tekster fra et gitt tekstutvalg for konfirmasjonsgudstjeneste. Kirkeårets tekster kan også velges, og det kan velges andre høvelige tekster som har vært sentrale i konfirmasjonstiden.

Tekster til konfirmasjonsgudstjeneste:

GT: Salme 71, 1-6

Epistel: 1. Joh 4, 7-12

Evangelium: Lukas 2,41-52

GT: Salme 23

Epistel: Gal. 5, 13-14

Evangelium: Luk 24, 13-16. 28-35

GT: Salme 8

Epistel: 1. Kor. 13, 7-13

Evangelium: Joh 11, 17-29

GT: Jer. 29, 11-14a

Epistel: Ef. 3, 14-21

Evangelium: Matt. 6, 25-31. 33

GT: Salme 25, 4-5

Epistel: 1. Kor. 12, 12 - 22

Evangelium: Joh. 14, 1-7

GT: Salme 139, 1-6

Epistel: Ef. 2, 8-10

Evangelium: Luk 15, 1 – 10, *eller* Luk 15,11-24

L/ML | La oss høre Herrens ord.

9| Første lesning

Fra Det gamle testamentet

ML | Det står skrevet i/hos ...

Lesningen avsluttes med:

ML | Slik lyder Herrens ord.

10| Bibelsk salme / Salme

Det kan synges en bibelsk salme eller en annen salme, være korsang eller kort stillhet mellom lesningene.

11| Andre lesning

Fra Det nye testamentet utenom evangeliene

ML | **Det står skrevet i ...**

Lesningen avsluttes med:

ML | Slik lyder Herrens ord.

***12| Evangelium**

Halleluja

Evangelielesningen innledes med hallelujaomkved eller et salmevers med hallelujaomkved.

Menigheten står under halleluja, lesning og respons.

Det kan være evangelieprosesjon. Den som bærer boken kan ledsages av lysbærere.

Se hallelujaomkved i N13: 977.1 – 7. Også Lovprisning/Benedicamus i ledd 25 kan benyttes som hallelujaomkved. Omtale av halleluja og tractus i finnes i Gudstjenesteboken under ledd 12 Evangelium.

Evangelielesning

L/ML | Det står skrevet i evangeliet etter ...

Lesningen avsluttes med:

L/ML | Slik lyder det hellige evangelium.

Respons

Hallelujaomkved gjentas, eller det synges en kort salme eller et annet svarledd ved menighet eller kor.

13| Preken

Predikanten preker over evangelieteksten eller annen oppsatt prekentekest.

Prekenen kan avsluttes med en av disse lovprisningene:

L | Ære være Faderen og Sønnen og Den hellige ånd,
som var og er og blir én sann Gud fra evighet og til evighet.

ELLER

L | Ære være Faderen og Sønnen og Den hellige ånd: Vår skaper, frigjører og livgiver.

Etter prekenen kan det gis tid til stillhet, en kort salme eller meditativ musikk.

14| Salme

Syndsbekjennelse følger her, eller som ledd 5.

Dersom det ikke er dåp, følger

15| Påminnelse om dåpen

Påminnelse om dåpen utføres som hovedregel ved døpefonten.

Liturgen eller en medliturg heller vann i døpefonten.

Andre symbolhandlinger i tråd med lokale tradisjoner kan benyttes.

L | vendt mot menigheten

Kjære menighet.

Fra 2002-liturgien

I dåpen frelste Gud oss ut av mørkets makt og gav oss rett til å være lysets barn.

Vi ble kalt til å følge Kristus og leve i fellesskap med ham.

La oss derfor bekjenne forsakelsen og troen som lød ved vår dåp.

Eller 2: Utarbeidet på bakgrunn av ledd 1 Mottakelse til dåp i den nåværende dåpsliturgien fra 2017.

I dåpen ble vi forenet med den korsfestede og oppstandne Jesus Kristus.

La oss sammen bekjenne forsakelsen og troen som lød ved vår dåp.

Eller 3: I dåpen ble vi født på ny av vann og ånd.

Vi ble døpt til et liv i tro og tillit til Jesus Kristus.

La oss sammen bekjenne forsakelsen og troen som lyder ved dåpen.

Eller 4: I dåpen ble vi tegnet med det hellige korsets tegn og født på ny av vann og ånd.

Vi ble forenet med den korsfestede og oppstandne Jesus Kristus og tatt inn i kirkens fellesskap.

La oss sammen bekjenne forsakelsen og troen som lyder ved dåpen.

Menigheten reiser seg.

16 | Trosbekjennelse Credo

Alle

Jeg forsaker djevelen....

Den apostoliske trosbekjennelse
Menigheten setter seg.

17 | **Salme**

I stedet for salmen kan det være vokal-eller instrumentalmusikk.

18. | **Forbønn for kirken og verden**

18 A. | **Forbønn for konfirmantene**

Her kan det nevnes aktuelle forbønner for konfirmantenes familier og relasjoner, forbønner som angår årets konfirmanter spesielt samt hendelser som berører lokalsamfunnet.

Menighetssvaret følger lokal grunnordning.

L | Kjære menighet
La oss takke og be for våre konfirmanter.

Alternativ til lokalt utformede bønner:

L/ML | Kjære Gud, takk for konfirmantene.
Du har i dåpen lovet å være med oss alle dager.
Vi ber for familier, slekt og venner
og for alle som står konfirmantene nær.
Gud, vi ber:

M | **Menighetssvar**

L/ML | Trofaste Gud, du møter oss i ditt Ord, i bønnen og nattverden.
Styrk oss alle i tro, håp og kjærlighet,
og gi oss å nå det evige mål i ditt rike.
Gud, vi ber:

M | **Menighetssvar**

L/ML | Evt.: Vi ber for... (aktuelle bønneemner i lokalt, nasjonalt eller globalt perspektiv)

L/M | Gud vi ber
M **Menighetssvar**

Her følger Fadervår. Dersom det feires nattverd, bes Fadervår under Del III, Nattverd.

18 B. | **Bønnesalme**

18 C. | **Forbønn med velsignelse av den enkelte konfirmant**

Liturg/medliturg

vendt mot menigheten

L/ML | Kjære konfirmanter.

Til den kristne tro er dere døpt. I den kristne tro er dere opplært. Kom nå fram til Herrens alter, så vi kan be for og velsigne hver enkelt av dere i Jesu Kristi navn.

Konfirmantene går fram slik det er avtalt på forhånd og kneler ved alterringen.

Alternativt kan én og én konfirmant gå fram til døpefonten og bli tegnet i hånden med et korstegn av en medliturg. Det kan også tennes et lys for konfirmanten. Så går konfirmanten fram til forbønn ved alteret. Når én konfirmant går ned fra alterringen går den neste fram.

Liturgen/medliturgen ber for hver enkelt med håndspåleggelse.

Bønnene avsluttes med «Velsign og bevar *henne/ham*, i Jesu Kristi navn». Under disse ordene tegnes det et korstegn over konfirmanten.

Etter forbønnen eller ved del IV Sendelse, kan den enkelte motta et kors, en rose eller en annen symbolsk gave i henhold til lokal tradisjon.

1 Livets Gud, vi ber for *NN*. Hjelp *henne/ham* til å leve i tillit og tro på din kjærlighet. Velsign og bevar *henne/ham*, (✠) i Jesu Kristi navn.

2 Trofaste Gud, vi ber for *NN*. Hold *henne/ham* fast i en sann tro ved din hellige Ånd. Velsign og bevar *henne/ham*, (✠) i Jesu Kristi navn.

3 Gode Gud, vi ber for *NN*. Vær *hennes/hans* støtte og tilflukt gjennom livet. Velsign og bevar *henne/ham*, (✠) i Jesu Kristi navn.

4 Kjærlighetens Gud, vi ber for *NN*. Styrk *henne/ham* til et liv i tro, håp og kjærlighet. Velsign og bevar *henne/ham*, (✠) i Jesu Kristi navn.

5 Gud, vår skaper, vi ber for *NN*. Gi *henne/ham* styrke og kraft ved din hellige Ånd og vis *henne/ham* dine veier. Velsign og bevar *henne/ham*, (✠) i Jesu Kristi navn.

6 Evige Gud, vi ber for *NN*. La *henne/ham* vandre i ditt lys og leve omsluttet av din kjærlighet. Velsign og bevar *henne/ham*, (✠) i Jesu Kristi navn.

7 Barmhjertige Gud, vi ber for *NN*. Styrk *henne/ham* ved Den hellige ånd og vær med *henne/ham* i alle livets dager. Velsign og bevar *henne/ham*, (✠) i Jesu Kristi navn.

8 Håpets Gud, vi ber for *NN*. Vis *henne/ham* det håpet *hun/han* har i deg. Velsign og bevar *henne/ham*, (✠) i Jesu Kristi navn.

9 Livets Gud, vi ber for *NN* La *henne/ham* leve i ditt lys og nå det evige mål hos deg. Velsign og bevar *henne/ham*, (✠) i Jesu Kristi navn.

10 Nådige Gud, vi ber for *NN*. Vær *hennes/hans* styrke og hjelp, nå og alle dager. Velsign og bevar *henne/ham* (✠) i Jesu Kristi navn.

11 Trofaste Gud, vi ber for *NN*. Vær nær *henne/ham* med din nåde og kraft. Velsign og bevar *henne/ham*, (✠) i Jesu Kristi navn.

Etter at alle konfirmantene er bedt for sier liturgen **A**:

L | Lovet være Gud, vår Herre Jesu Kristi Far, han som i sin rike miskunn har født oss på ny til et levende håp ved Jesu Kristi oppstandelse fra de døde! Fred være med dere.

Eller B

L | Gud er kjærlighet, og den som blir i kjærligheten, blir i Gud og Gud i ham. Må han som begynte den gode gjerning i dere, fullføre den, helt til Jesu Kristi dag. Fred være med dere.

19. | Menighetens takkoffer, eventuelt kunngjøringer og hilsen

Menighetens takkoffer kan samles inn her eller under forberedelse av nattverdmåltidet, eventuelt under postludiet.

Under takkofferet kan det fremføres egnet instrumental- eller vokalmusikk. Innsamlingen kan skje i kirkebenkene eller ved at man går rundt alteret, eventuelt under ledd 27.

Her kan følge en kort hilsen på vegne av menigheten.

Hilsenen kan gis av kateket, menighetspedagog eller andre som har hatt spesielt ansvar for konfirmantene. (Se alminnelige bestemmelser pkt 7)

Alternativer for hilsen

L | Kjære menighet.

Sammen har vi bedt for konfirmantene. La oss sammen hjelpe dem så de kan leve i den kristne forsakelse og tro, og modnes til tjeneste for Gud og vår neste. La oss oppmuntre hverandre til å bruke Guds ord og Herrens nattverd og gå den vei som fører til livet.

Dere konfirmanter vil fortsatt være omsluttet av menighetens forbønn. Gud er trofast og hans kjærlighet uten grenser. Også i tider med likegyldighet, nederlag og tvil vil Gud være dere nær og kalle dere til samfunn med seg. Hold dere nær til ham. Da vil han, som begynte en god gjerning i dere, fullføre den – helt til Jesu Kristi dag.

Eller

B Kristus har kalt oss til å leve i troen på hans oppstandelse og være hans vitner i verden.

Bli i hans kjærlighet og i fellesskapet med alle som tror på ham.

La oss alltid be for hverandre, og sammen med Kristus gå fremtiden i møte.

Eller

C Gud kaller oss til et liv i tro, håp og kjærlighet.

La oss sammen søke Gud i bønn, tilbedelse og tjeneste.

Må Gud styrke oss med sin nåde til det evige liv.

III. Nattverd (ledd 20-23)

Dersom det er nattverd, følger dette her.

IV. Sendelse

Her kan følge en symbolhandling dersom denne ikke ble lagt til forbønnshandlingen, ledd 18 C.

24. | Sluttsalme

25. | Velsignelse

26. | Utsendelse

27. | Postludium/Utgangsprosesjon

Konfirmantene forlater kirken i utgangsprosesjon, fulgt av liturg og medliturg(er). Der det er korsbærer går denne først i prosesjonen.

3. Konfirmasjon – Alminnelige bestemmelser

1. Kirken inviterer til dåp fordi Jesu ord i Matt 28, 18-20 gir en klar oppfordring til å døpe og undervise i troen:

«Jeg har fått all makt i himmelen og på jorden. Gå derfor og gjør alle folkeslag til disipler: Døp dem til Faderens og Sønnens og Den hellige ånds navn og lær dem å holde alt det jeg har befalt dere. Og se, jeg er med dere alle dager inntil verdens ende.» (Matt 28, 18-20).

2. I samsvar med dette oppdraget døper kirken barn som bringes til dåpen av sine foreldre/ foresatte, og unge og voksne som selv ønsker å bli døpt. Dåp av barn skjer i forventning om at de får delta i trosopplæring i hjem og kirke og tar del i kirkens ordning for konfirmasjon. Ved dåpshandlingen fremsier menigheten den kristne forsakelse og tro. Dette gjøres også i den avsluttende konfirmasjonsgudstjenesten.

3. Konfirmasjonstiden er åpen for både døpte og udøpte. For dem som ikke er døpt, ønsker kirken i konfirmasjonstiden å veilede den enkelte om tro og dåp i en prosess frem mot et selvstendig valg. For å bli konfirmert må man være døpt. Det bør legges til rette for at deltagere som velger å ikke konfirmeres, får en verdig avslutning på konfirmasjonstiden.

4. Invitasjon til konfirmasjon gjelder alle, uavhengig av funksjonsevne.

5. Deltakelse i menighetens gudstjenester er en vesentlig del av konfirmasjonstiden. Konfirmantene skal delta på minimum åtte gudstjenester i konfirmasjonstiden. De særskilte gudstjenestene knyttet til konfirmasjonstiden er gudstjeneste med presentasjon, samtale-gudstjeneste og konfirmasjons-gudstjeneste med forbønn og velsignelse av den enkelte konfirmant. Konfirmantene bør møte ulike former for gudstjeneste, samtidig som gjenkjennelse og lokalt særpreg ivaretas. Valg av salmer i konfirmasjonstiden bør inneholde et utvalg som representerer kirkens felleseie.

6. Ved konfirmasjonstidens gudstjenester benyttes i hovedsak kirkeårets tekster. Ved den avsluttende konfirmasjonsgudstjenesten brukes i hovedsak særskilte tekster for

konfirmasjon. Arbeidet med gudstjenestene tilpasses den enkelte menighets lokale grunnordning for hovedgudstjeneste.

7. Den liturgiske tjeneste bør så langt det er mulig fordeles mellom prest, kateket og/eller andre som har spesielt ansvar for konfirmantopplæringen.

8. Disse alminnelige bestemmelsene erstatter bestemmelsene i Gudstjenesteboken fra 1992.

Man kan søke biskopen om samtykke til å benytte eldre liturgier (1920, 1992).

Økonomiske/administrative konsekvenser

Liturgien utgis digitalt. En eventuell utgivelse i hefte- eller bokform må vurderes senere i budsjettsammenheng. Sekretariatets og NFGs arbeid inngår i det løpende arbeid med å justere kirkens liturgier. Behovet for kursing knyttet til liturgien vurderes på bispedømmenivå.